

Transportvaneundersøgelsen om transportens CO₂ emissioner .. plus noget om kollektiv trafiks rolle

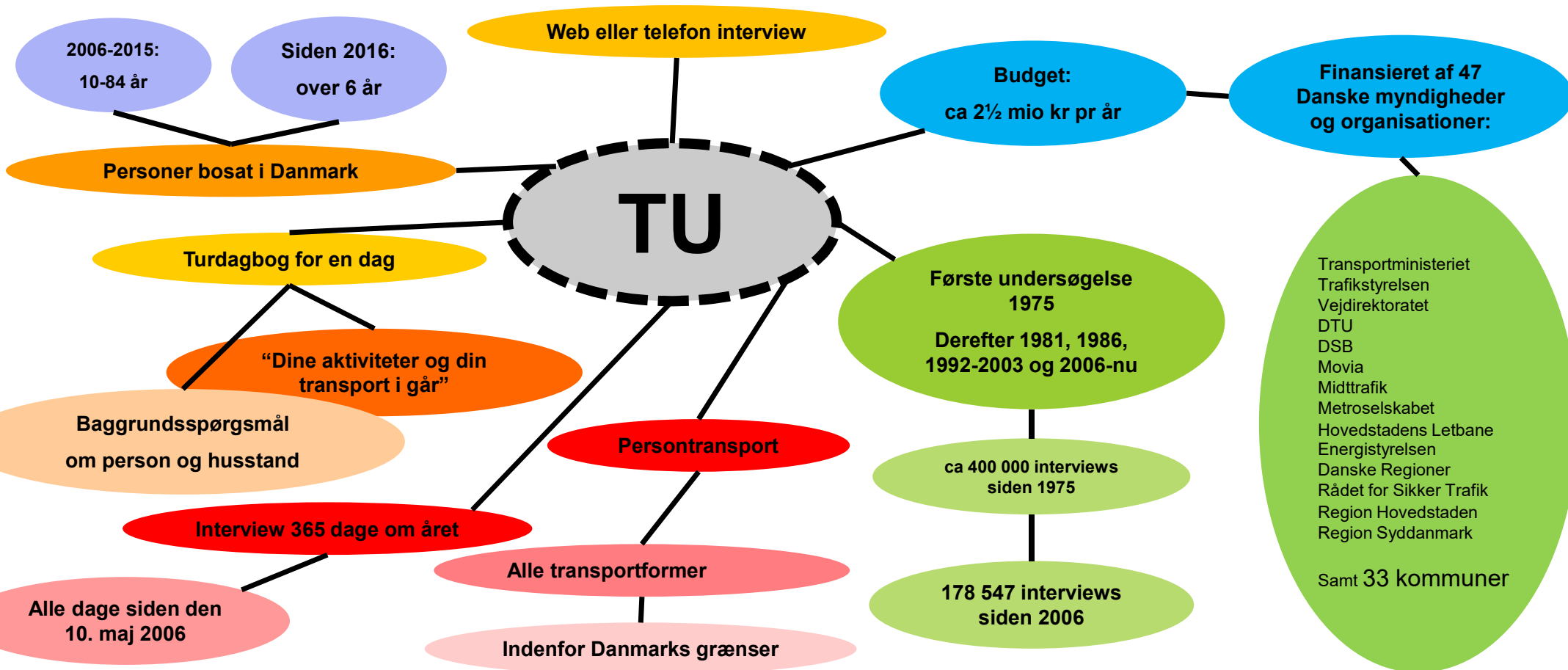
Hjalmar Christiansen, hjc@transport.dtu.dk

**Projektleder, Transportvaneundersøgelsen
Center for Transport Analytics, DTU**

Transportvaneundersøgelsen

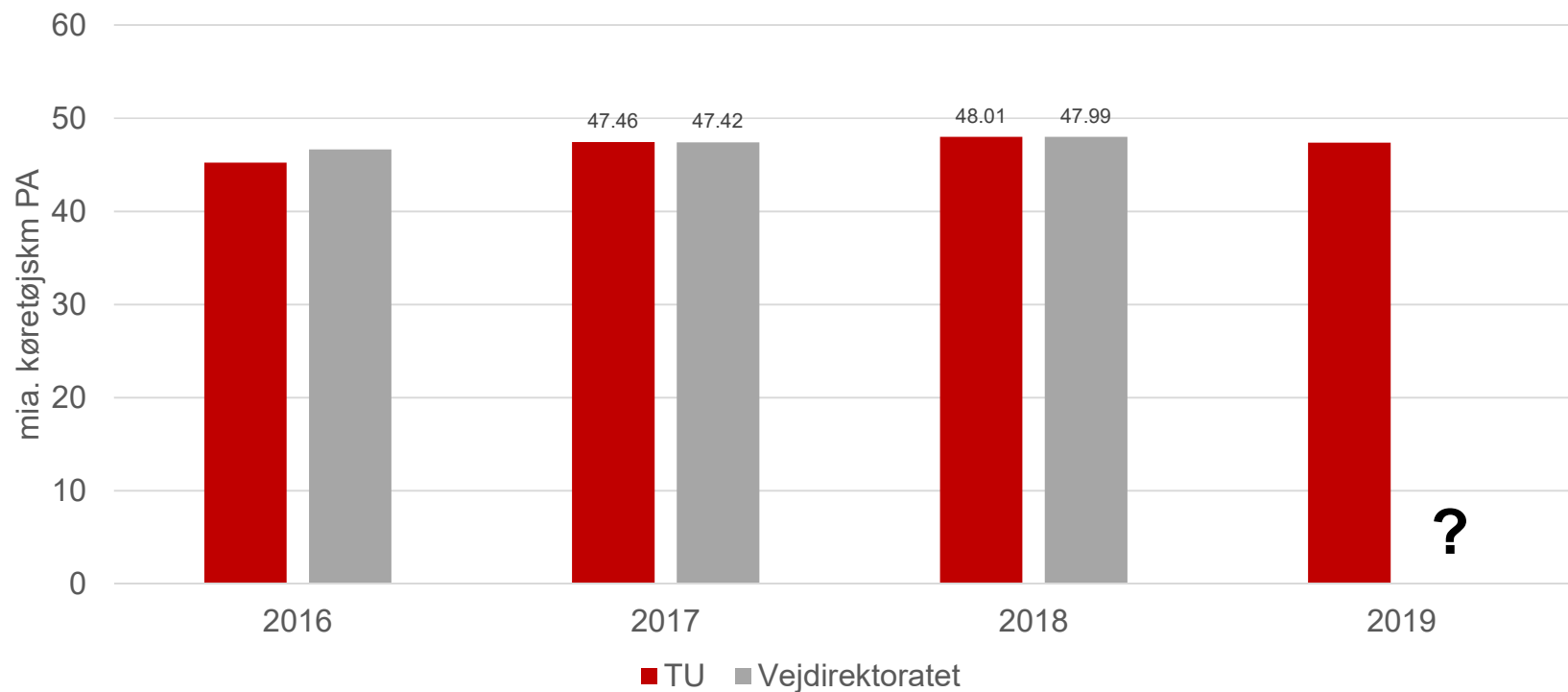
Overblik på 1 side ...

www.tudata.dk

Benchmark: Vejtrafik

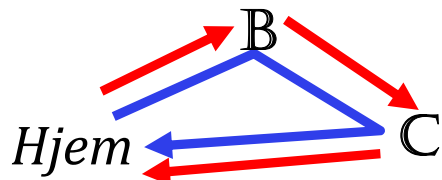
Kilometer for person og varebiler

- TU: Kørsel i Danmark med førere bosat i Danmark
- Vejdirektoratet: Kørsel i Danmark med dansk indregistrerede køretøjer (baseret på synsdata)

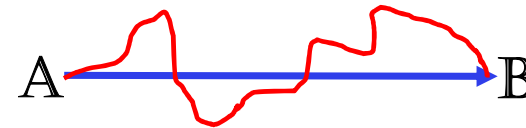
Nogle vigtige definitioner

En **rejse** er hele kæden fra hjem til hjem

En **tur** er transporten fra en destination til den næste

Turens **længde** er større end den tilhørende **luftlinieafstand**

Den tilbagelagte **længde** $A > B$ afhænger af transportmiddelvalg og rutevalg

Erhvervstur(e)

Ture, hvor erhverv udøves på destination(er)

Erhvervstransport

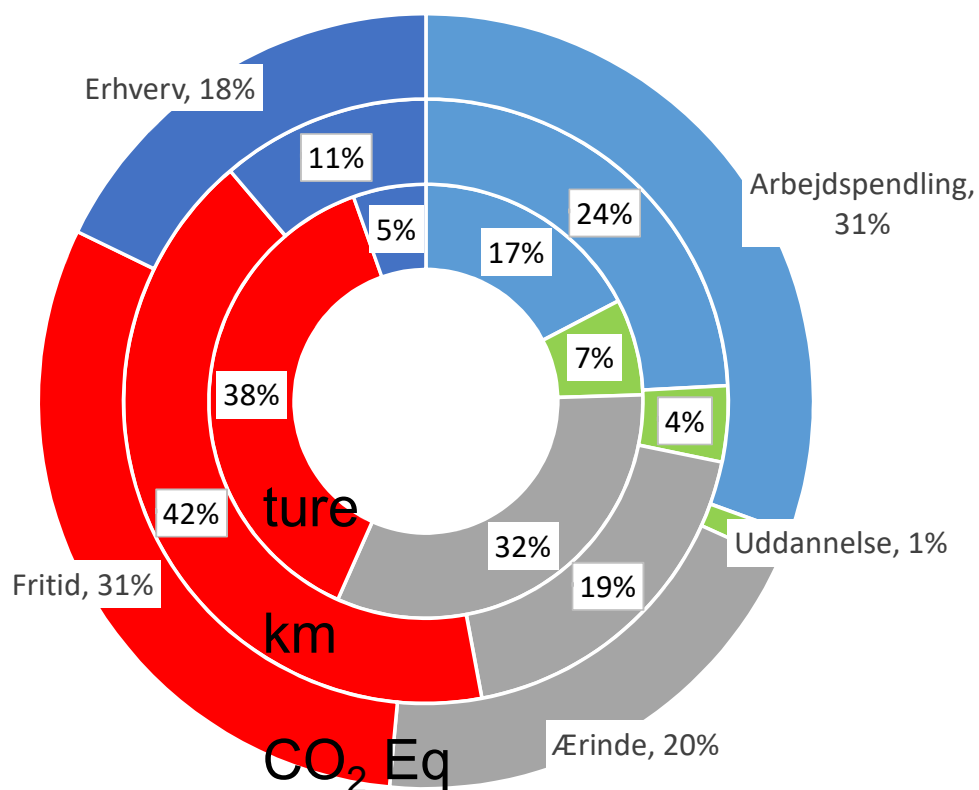
Selve transporten/kørslen er erhvervets formål

Fordeling på turformål

Alle ture, personer over 6 år 2016-20 (klima 2016-18)

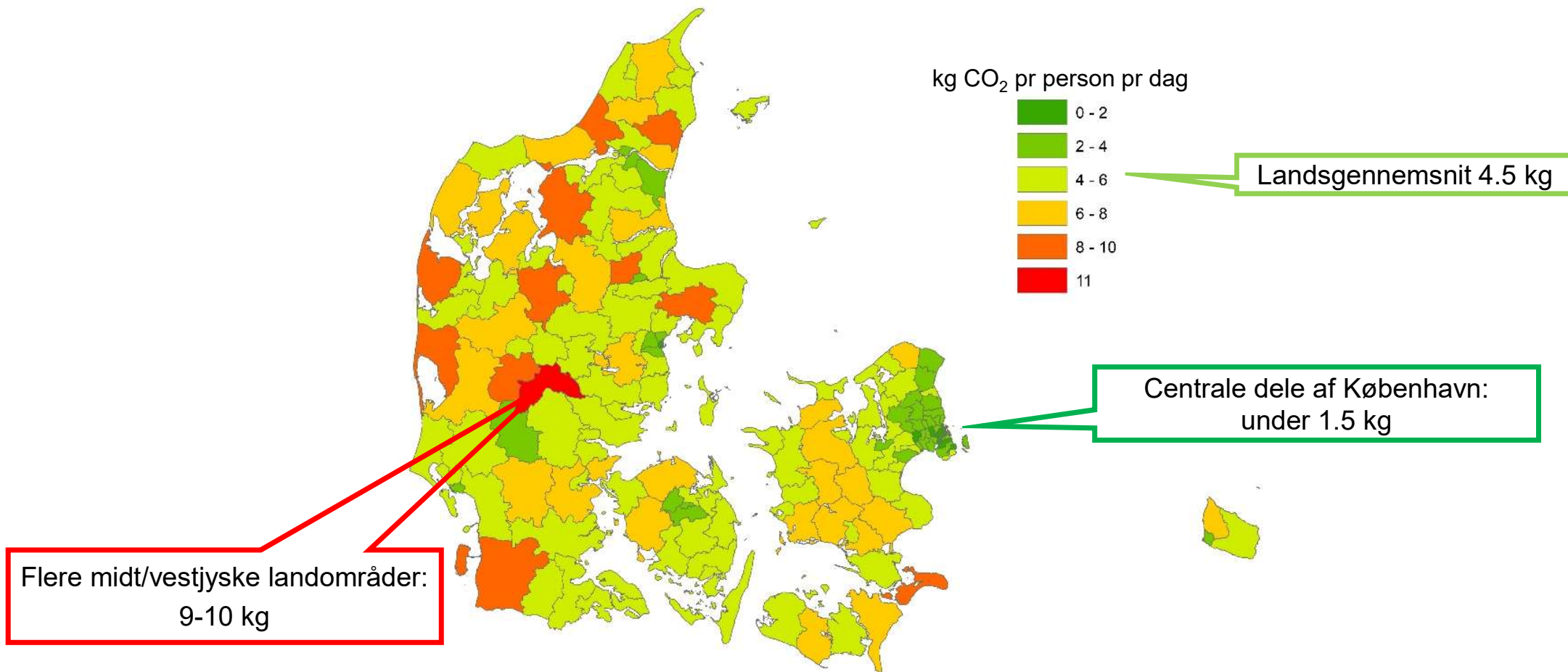
Efter antal ture (inderst), persontransportarbejde (midten) og vejtrafik klimabelastning (yderst)

Fordeling på formålshovedgrupper, excl. erhvervstransport

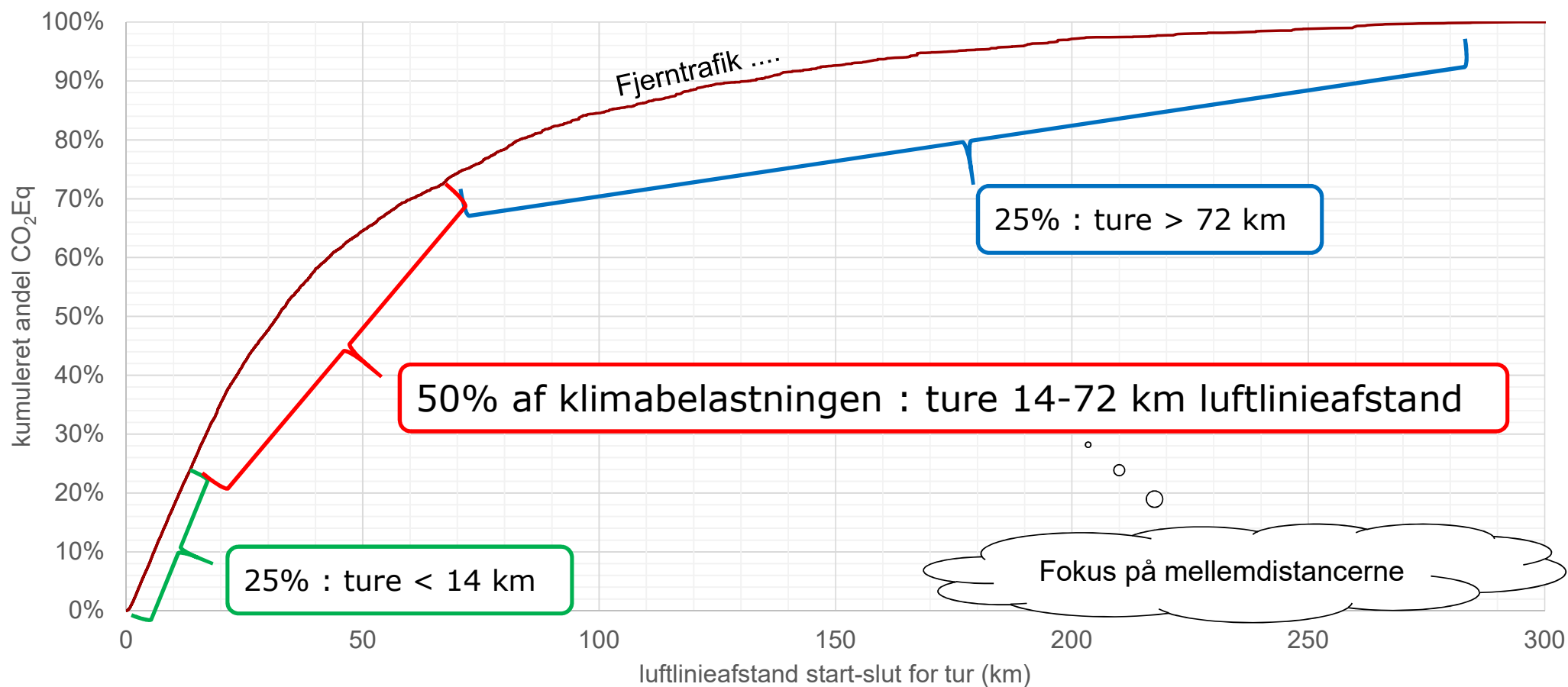
Vejtrafik CO₂ udledning pr indbygger

Befolkningen 10-84 efter bopæl, gennemsnit 2010-18, vejtrafik excl. erhvervstransport

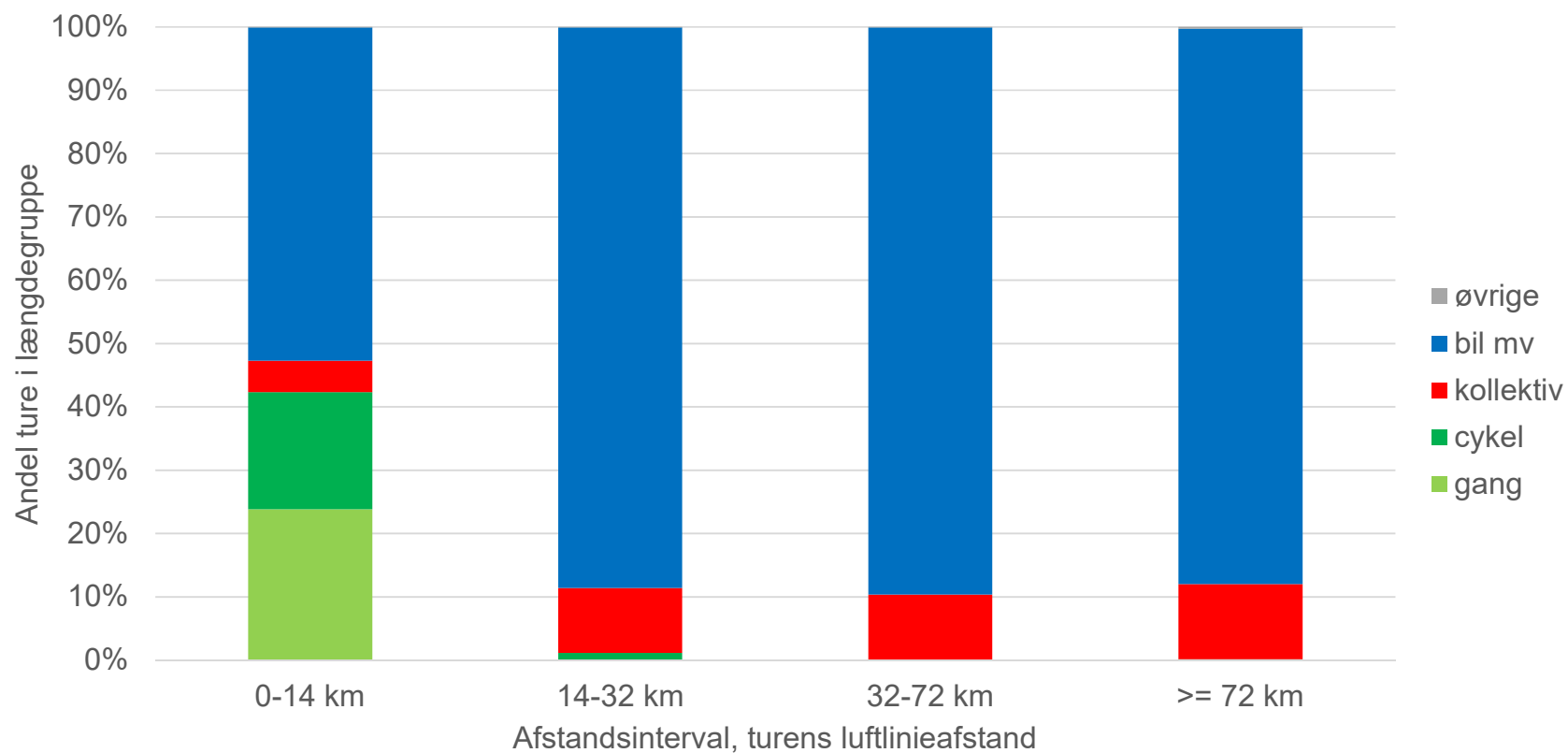
Vejtrafikkens klimabelastning efter afstand

Kumuleret andel vejtrafik-CO₂Eq efter turens luftlinieafstand, gennemsnit 2016-18 excl. erhvervstransport

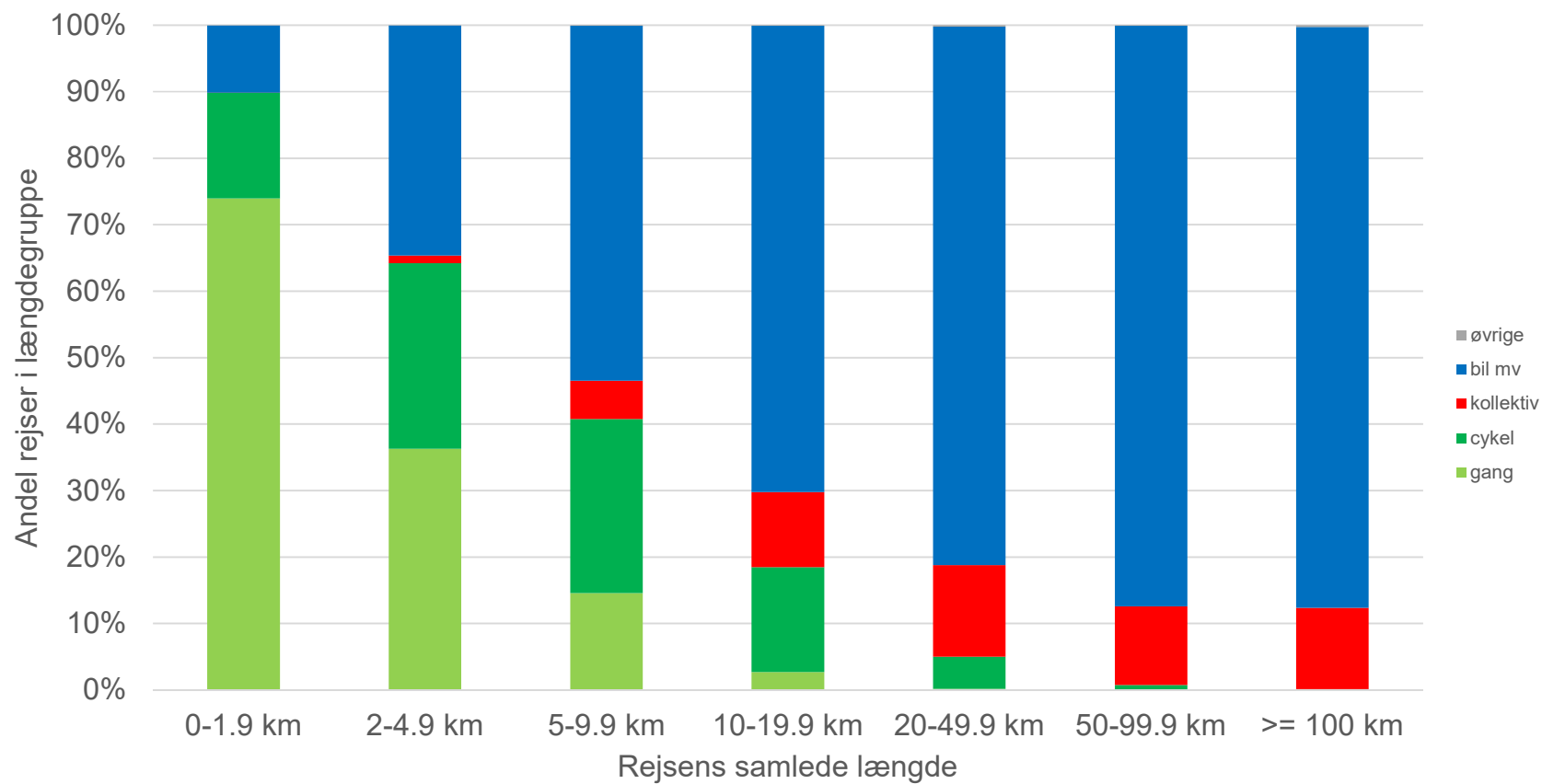
Transportmiddelfordeling

Opdelt efter vejtrafik-klimabelastningens kvartilsgrupper, gennemsnit 2016-18 excl. erhvervstransport

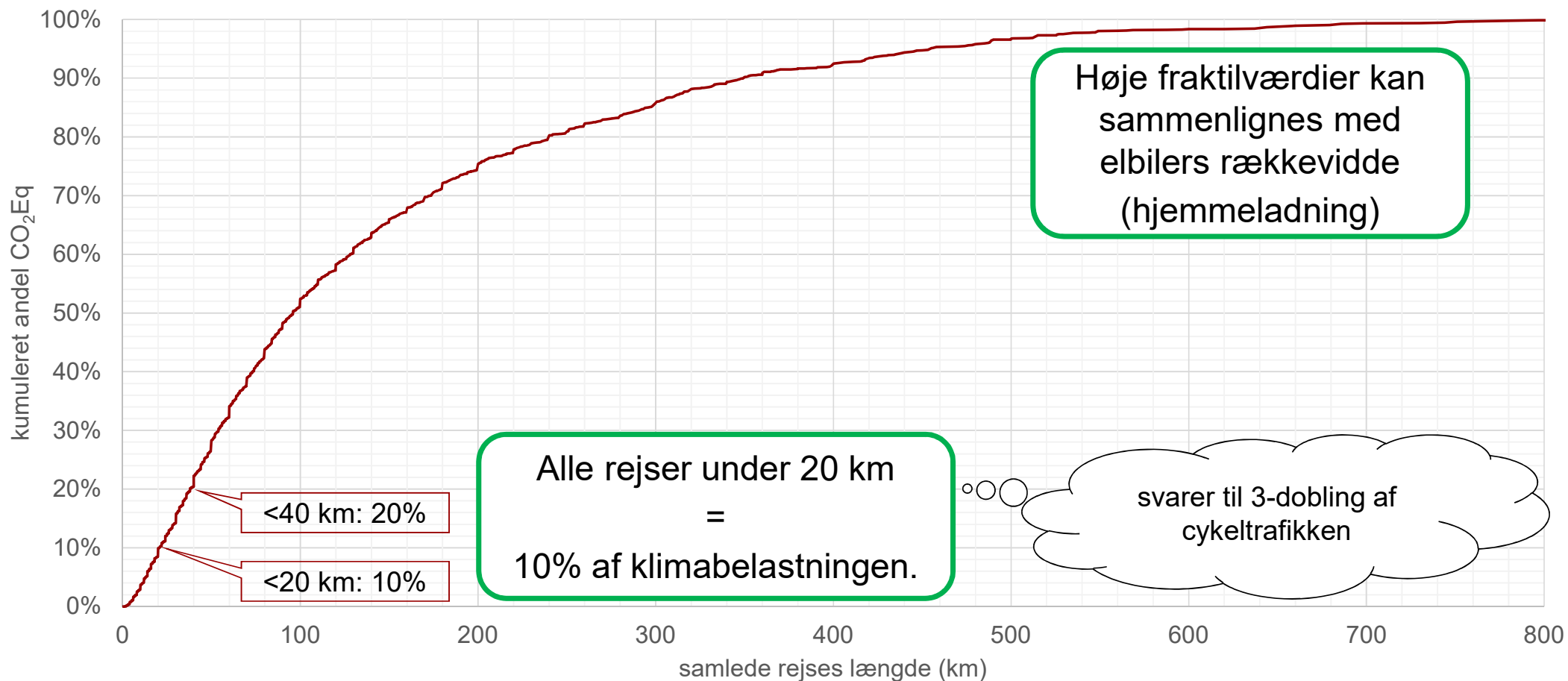
Transportmiddelfordeling

efter rejselængde (grupperet), gennemsnit 2016-19 excl. erhvervstransport

Vejtrafikkens klimabelastning efter rejselængde

Kumuleret andel CO₂Eq efter rejsens samlede længde, gennemsnit 2016-18, vejtrafik excl. erhvervstransport

Vejtrafikkens klimabelastning efter rejserelation

TU: Alle ture excl erhvervstransport 2016-18, opdelt efter turens start/slut

Turgeografi, baseret på kommuner	Andel personkm	Andel klimabelast.
Internt Storkøbenhavn	7.8%	5.2%
KommuneIntern øst udenfor Storkøbenhavn	5.5%	5.3%
Storkøbenhavn til/fra øvrige Sjælland mv	12.7%	12.3%
Øvrige øst for Storebælt	9.2%	10.4%
SUM øst for Storebælt	35.1%	33.3%
Internt Århus/Odense/Ålborg/Esbjerg	4.8%	4.2%
KommuneIntern vest i øvrigt	12.1%	12.4%
Ture mellem Kolding/Fredericia/Vejle/Hedensted/Horsens/Skanderborg /Odder/Silkeborg/Århus/Favrskov/Randers/Syddjurs/Norrdjurs	7.1%	8.5%
Øvrige vest for Storebælt	27.3%	31.5%
SUM vest for Storebælt	51.3%	56.5%
Storkøbenhavn til/fra Århus/Odense/Ålborg/Esbjerg/Randers/Horsens/Vejle/Kolding	2.7%	1.2%
Storkøbenhavn til/fra øvrige vest for Storebælt	3.0%	2.4%
Øvrige øst<>vest for Storebælt	3.7%	3.7%
International	4.1%	2.9%
SUM øst-vest og international	13.6%	10.1%

Vejtrafikkens klimabelastning efter rejserelation

TU: Alle ture excl erhvervstransport 2016-18, opdelt efter turens start/slut

Markedsandele (pkm i DK)

Turgeografi, baseret på kommuner	Andel personkm	Andel klimabelast.	Gang /cykel	Bus /tog	Bil	Øvrig.
Internt Storkøbenhavn	7.8%	5.2%	28%	18%	54%	0%
KommuneIntern øst udenfor Storkøbenhavn	5.5%	5.3%	18%	5%	79%	0%
Storkøbenhavn til/fra øvrige Sjælland mv	12.7%	12.3%	2%	19%	79%	0%
Øvrige øst for Storebælt	9.2%	10.4%	1%	7%	92%	1%
SUM øst for Storebælt	35.1%	33.3%				
Internt Århus/Odense/Ålborg/Esbjerg	4.8%	4.2%	21%	8%	71%	0%
KommuneIntern vest i øvrigt	12.1%	12.4%	13%	4%	83%	0%
Ture mellem Kolding/Fredericia/Vejle/Hedensted/Horsens/Skanderborg /Odder/Silkeborg/Århus/Favrskov/Randers/Syddjurs/Norrdjurs	7.1%	8.5%	1%	6%	92%	0%
Øvrige vest for Storebælt	27.3%	31.5%	1%	6%	93%	0%
SUM vest for Storebælt	51.3%	56.5%				
Storkøbenhavn til/fra Århus/Odense/Ålborg/Esbjerg/Randers/Horsens/Vejle/Kolding	2.7%	1.2%	1%	44%	52%	4%
Storkøbenhavn til/fra øvrige vest for Storebælt	3.0%	2.4%	0%	22%	77%	1%
Øvrige øst<>vest for Storebælt	3.7%	3.7%	0%	7%	87%	7%
International	4.1%	2.9%	0%	8%	89%	2%
SUM øst-vest og international	13.6%	10.1%				

Opsummering: Vejtrafikkens klimabelastning

"Hvis alle bare gjorde som
Københavnerne"
=
Betydelig regional variation

Afstandsbånd 14-72 km
=
Halvdelen af
klimabelastningen

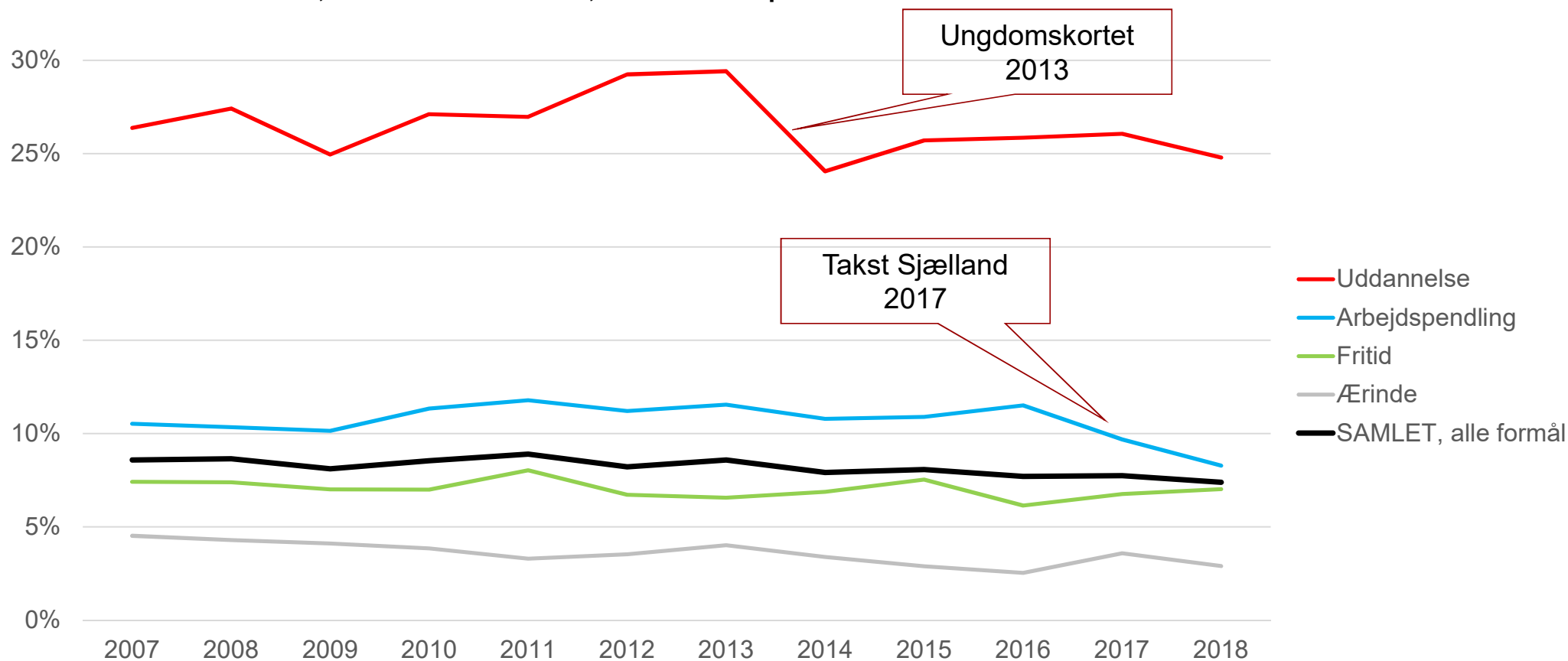
☹ Under ca. 10% af
klimabelastningen ligger
indenfor cykelrækkevidde

Fritid/ærinde
=
Halvdelen af
klimabelastningen

Hvordan kan den
kollektive trafik spille
en rolle ?

Kollektiv markedsandel af rejser, pr formålsgruppe

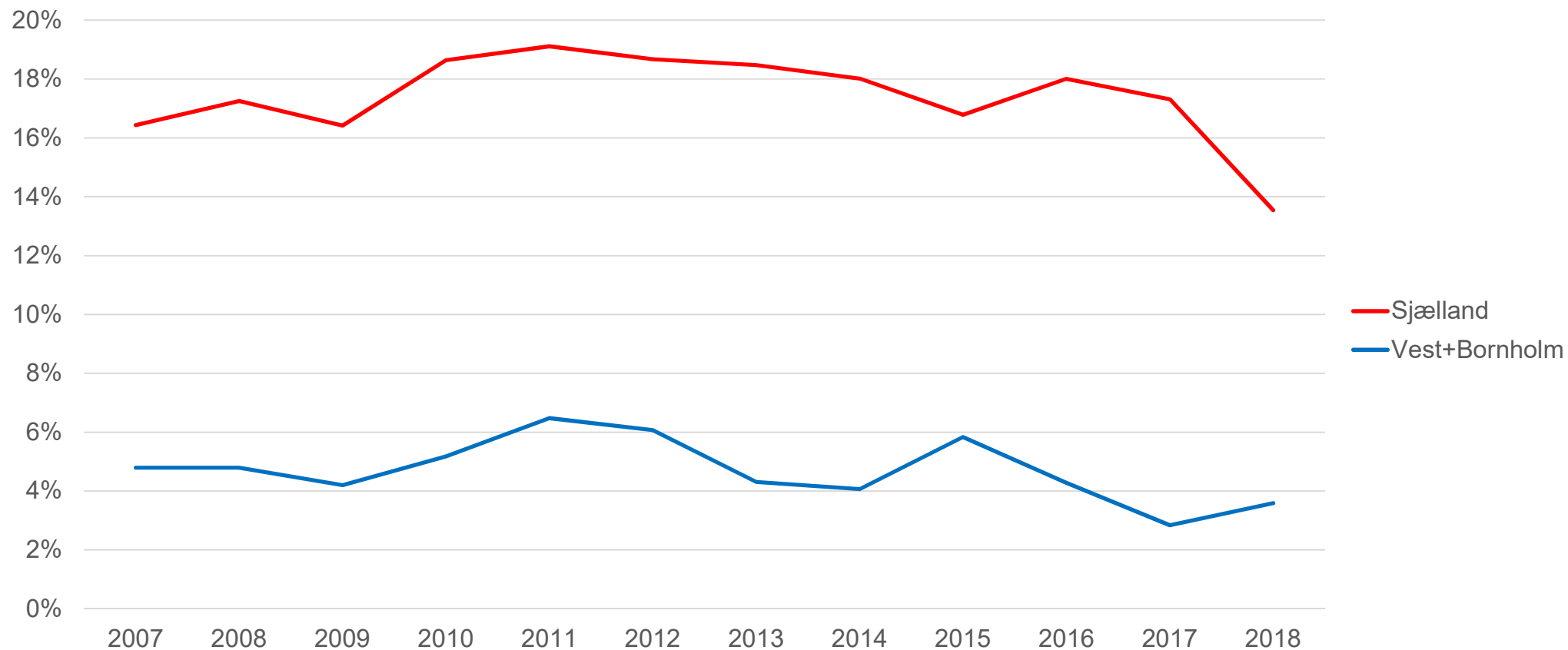
Hele Danmark, erhvervsture ikke vist, erhvervstransport udeladt

Kilde: Transportvaneundersøgelsen, DTU 2007-18

Kollektiv markedsandel af pendlerrejser, øst og vest

Pendlerrejser for lønmodtagere, bosat hhv. Sjælland mv og Vestdanmark+Bornholm

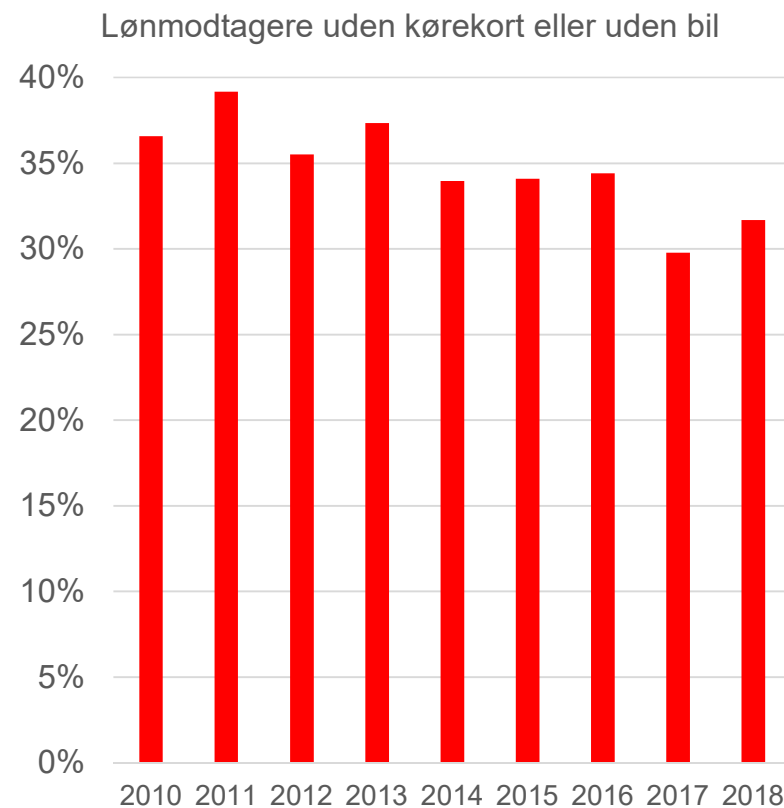
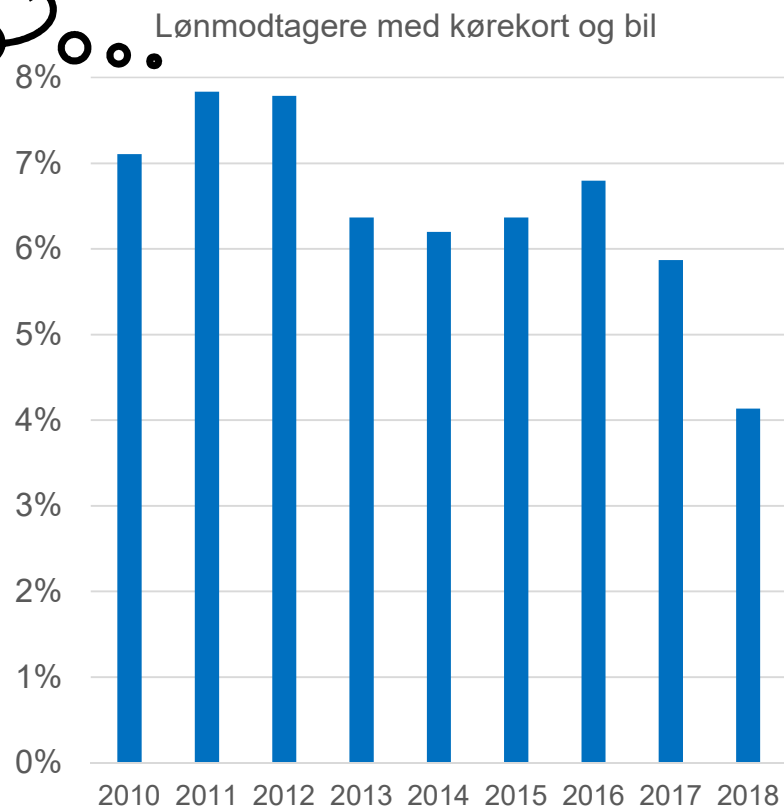

Kilde: Transportvaneundersøgelsen, DTU 2007-18

Kollektiv pendlermarkedsandel .. med og uden bil

OBS: Forskellig skala i figurer

86% af lønmodtagere

Priser (Sjælland og øer):

Hvad ville det koste, hvis en gennemsnitlig lønmodtager-bilist udskiftede al sin bilkørsel med kollektiv?

Beregnet udgift til kollektiv trafik pr år for lønmodtager-bilister

Gennemsnit af lønmodtagere bosat i Movia's område med kørekort og bil, men ikke periodekort kollektiv.

Beregnet pris med Rejsekort som alternativ til bilkørsel, samme tidspunkt, O/D og antal medrejsende.

Beregningsteknisk er forudsat aldersgrænser 10/18 år for medrejsende.

Ture (person+varebil) internt i Movia's område 2016-19, excl. erhvervstransport.

Priser 2020, inkl 20% off-peakrabat, excl. Metro tillæg, excl. ture udenfor Movia.

Formålsgruppe	Bilkm pr år	Pris Rejsekort	Gns. kr/bilkm
Arbejdspendling	6 147	7 417 kr.	1.21 kr.
Uddannelse	10	15 kr.	1.56 kr.
Ærinde	1 980	5 669 kr.	2.86 kr.
Fritid	3 040	5 643 kr.	1.86 kr.
Erhverv	1 302	1 407 kr.	1.08 kr.
Samlet	12 478	20 150 kr.	1.61 kr.

Baseret på 5 389 interview med ialt 11 226 bilture

Der er kort sagt en hel række strukturproblemer her

Fordelingen af pendlernes samlede transport i forhold til zonesystemet, Sjælland og øer

Samlet transport (km, alle transportmidler) for lønmodtagere med bolig og arbejde i Movia's område, excl. erhvervstransport.
Fordelt efter turens start/slut i forhold til bolig og arbejdsplads på takstzoneniveau.

	Andel samlet transportarbejde
Internt i bolig takstzonen	6.6%
Ture mellem boligzone og arbejdspladszone	35.6%
Ture internt i arbejdsplads takstzonen	0.5%
Øvrige zonerelationer	57.3%
SUM, alle formål, alle transportmidler	100.0%

Baseret på 110 357 ture 2006-20

Hvad så med halvering af priserne ?

2 zoner (Movia)	Barn	Voksen		2 zoner	Barn	Voksen
Kontant	12,00	24,00	→	Kontant	6,00	12,00
Rejsekort myldretid	7,50	15,00		Rejsekort myldretid	3,75	7,50
Rejsekort off-peak	6,40	12,80		Rejsekort off-peak	3,20	6,40

Konsekvenser:

- 1) Voldsomt indtægtstab for kollektiv trafik
- 2) Skift fra gang/cykel til kollektiv

Samtidigt:

- 3) Halvering er ikke nok til at flytte bilister i større antal
- 4) Løser ikke uhensigtsmæssighederne i prisstrukturen

Min konklusion: Problemet er ikke prisNIVEAUET, men prisSTRUKTUREN
Behovet er altså en grundlæggende REFORM ...

5 teser: Klimasmart prisreform for den kollektive trafik

1

Korte ture: mindst 20-30 kr

- Fordi disse ture kan ske med gang/cykel

2

Lange ture: højst 50 øre pr km

- For at sikre en skarp konkurrence til bilen

3

Over Storebælt: 100..300 kr

- Bompengene er gamechanger

4

Periodekort med
områdegyldighed

(Hele Danmark, hele regionen, hele landsdelen)

- For at sikre, at alle med stort transportbehov kan spare penge med kollektiv trafik

5

Ingen særlig børne/pensionist pris

- Børn kan ikke (selv) køre bil

Tese 1 og 2 indeholder en kontradiktion

1

Korte ture: mindst 20-30 kr

- Fordi disse ture kan ske med gang/cykel

2

Lange ture: højst 50 øre pr km

- For at sikre en skarp konkurrence til bilen

- Gennemsnitslængden af alle ture: ca 13 km
- 13 km á 50 øre = 6.50 kr
- 20 kr svarer til 40 km á 50 øre
- 92% af alle ture er kortere end 40 km

Med disse teser er der kun spinkelt grundlag
for afstandstaksering af regionalrejser

Opsummering: 2 strategiske pejlemærker for kollektiv transport

Gentagelse

Afstandsbånd 14-72 km
=
Halvdelen af
klimabelastningen

Hvilke baneprojekter og øvrige
tiltag understøtter en klimaplan?

Kollektiv trafik taber
marked fordi
prisstrukturen er
uhensigtsmæssig !

Prisreform
for at understøtte
konkurrencekraft i
forhold til bilen

.....

Hjalmar Christiansen – Center for Transport Analytics - hjc@transport.dtu.dk - 45 25 65 08